

5 Stemmingen

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het **voorstel van wet van het lid Thieme tot wijziging van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in verband met het invoeren van een verplichte voorafgaande bedwelmings bij ritueel slachten (31571)**,

en over:

- de motie-Schrijver c.s. over de verbetering van het dierenwelzijn tijdens het gehele traject van de (onbedwelmde) rituele slacht (31571, letter F);
- de motie-Vos c.s. over de verbetering van het dierenwelzijn in de periode voorafgaand aan de slacht (31571, letter G);
- de motie-Vliegenthart c.s. over het dierenwelzijn in grootschalige industriële vleesproductie (31571, letter H).

(Zie vergadering van 12 juni 2012.)

De voorzitter:

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer Koffeman (PvdD):

Voorzitter. Het convenant onverdoofd slachten is in een kantelbox terechtgekomen. De rabbinale rechtbank wijst het af, de kosjere slachter vecht het aan bij de rechter en wie dacht dat er een alternatief was voor het wetsvoorstel-Thieme om het onverdoofd slachten te verbieden en alle slachters van Nederland voor de wet gelijk te behandelen, komt bedrogen uit. Er is geen enkele reden te bedenken om als overheid wel in religieuze rituelen te treden zonder dat het welzijn van dieren daardoor effectief wordt verbeterd. Dat is voor mijn fractie de reden om met overtuiging voor het wetsvoorstel-Thieme te stemmen.

Het convenant is daarvoor geen alternatief maar een doekje voor het bloeden. Ten aanzien van de moties wil ik graag het volgende opmerken.

De motie-Vos en de motie-Vliegenthart zullen door mijn fractie worden gesteund omdat zij een verbetering van het welzijn van dieren in brede zin bepleiten.

De motie-Schrijver c.s. waarin wordt gesproken over het wetsvoorstel als een niet noodzakelijke en ongerechtvaardigde beperking van de vrijheid van godsdienst en godsdienstbeleving en andere grondrechten is door deze onjuiste vaststelling niet te steunen voor mijn fractie. Deze motie spreekt de facto uit dat religie een vrijbrief kan vormen voor niet noodzakelijk en vermijdbaar dierenleed. De motie doet daarmee onrecht aan de afweging zoals die in de Tweede Kamer is gemaakt, ook door partijgenoten van de indieners. Mijn fractie zal daarom tegen deze motie stemmen.

Mevrouw Vos (GroenLinks):

Voorzitter. Het doel van het initiatief van mevrouw Thieme om bedwelmen bij rituele slacht verplicht te stellen kan op grote steun van mijn fractie rekenen. GroenLinks is het eens met de indienster dat de huidige praktijk tot te veel dierenleed leidt en dat verbetering noodzakelijk is.

Anderzijds betekent een algeheel verbod op onbedwelmde rituele slacht een vergaande inperking van de vrijheid van godsdienst. Voor ons staat de afweging van de belangen centraal en is de vraag of met een minder vergaande maatregel dan die mevrouw Thieme voorstelt niet ook een aanvaardbare oplossing voor het dierenwelzijn kan worden gerealiseerd.

De staatssecretaris heeft daartoe met religieuze groeperingen en slachterijen een convenant gesloten dat wat ons betreft onvoldoende is. Het is goed dat daaraan is gewerkt maar wat er nu ligt, kan niet als een alternatief gelden. Voor ons is het duidelijk dat regelgeving absoluut noodzakelijk blijft, verdergaand dan wat er nu is, al leidt dat tot beperking van de vrijheid van godsdienst. Maar het gaat uiteindelijk erom, daarin een goede balans te vinden.

De initiatiefneemster heeft aangeboden via een novelle tegemoet te komen aan een aantal bezwaren die in de Eerste Kamer leefden. Mijn fractie heeft hierop positief gereageerd. Wij hadden ook graag die mogelijkheid geboden en benut.

Maar ook constateren wij dat mevrouw Thieme erg weinig ruimte heeft willen maken voor alternatieve en minder vergaande methoden, zoals het toepassen van bedwelmings direct na de halssnede, waarmee ook grote winst voor dierenwelzijn kan worden geboekt.

Dit leidt bij mijn fractie tot de volgende afweging. Wij steunen het doel van het wetsvoorstel van mevrouw Thieme maar een deel van mijn fractie is van mening dat dit met minder vergaande maatregelen zou kunnen worden gerealiseerd en zal daarom tegen het wetsvoorstel stemmen. Een ander deel van mijn fractie zal voor het wetsvoorstel stemmen.

Daarnaast is de motie-Schrijver aan de orde. Met de collega van de Partij voor de Dieren ben ik het eens dat in de overwegingen een aantal zaken staan die wat mijn fractie betreft te ver gaan en die zij niet geheel deelt, maar uiteindelijk vindt zij dat de intentie en het dictum van de motie een stap vooruit bieden. Wij zullen dan ook voor deze motie stemmen.

De voorzitter:

Mijnheer Backer, over het wetsvoorstel of over een motie? Over beide. De moties komen straks namelijk nog apart in stemming.

De heer Backer (D66):

Voorzitter. Wij hebben geen behoefte aan een verklaring die als een vierde termijn klinkt. Wij gaan ook niet verder in op het wetsvoorstel. Daarover is nu genoeg gezegd. Wij kunnen het niet steunen. Na een diepgaand beraad is dat de eindconclusie van de D66-fractie.

De motie-Schrijver steunen wij wel, want die hebben wij mede ondertekend. Ik maak wel een opmerking bij de eerste overweging. Daaraan geven wij een genuanceerde uitleg. Het gaat de fractie van D66 niet vooral en niet uitsluitend om de mogelijkheid van strijdigheid met de godsdienstvrijheid maar om het bredere beginsel van het niet willen steunen van wetgeving die mogelijk in strijd is met verdragsrechtelijke en fundamentele waarden. Maar de strekking van de motie in het algemeen verbetert het dierenwelzijn. Dat kunnen wij alleen maar onderschrijven.

De motie van collega Vos strekt eigenlijk tot verbreding van het debat tot buiten het wetsontwerp. Zij raakt naar

Backer

onze mening wel een competentieverdeling tussen de Eerste en de Tweede Kamer, maar wij steunen de motie toch vanwege de duidelijke en sympathieke strekking.

Voor de motie van de heer Vliegenthart geldt eigenlijk hetzelfde. Ik zou alleen nog van hem willen weten of de datum nog wordt gewijzigd. Die motie zullen wij bij een realistische datum ook steunen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

Vóór stemmen de leden: Klever, Koffeman, De Lange, Nagel, Popken, Quik-Schuijt, Reuten, Reynaers, Ruers, Smaling, Sörensen, Van Strien, Thissen, Vliegenthart, Vos, Van Dijk, Elzinga, Faber-van de Klashorst, Frijters-Klijnen, Machiel de Graaf en Marcel de Graaff.

Tegen stemmen de leden: Hermans, Hoekstra, Holdijk, Ter Horst, Huijbregts-Schiedon, Van Kappen, Kneppers-Heijnert, Knip, Koole, Kuiper, Van der Linden, Linthorst, Lokin-Sassen, Martens, Meurs, Noten, Postema, Putters, Van Rey, Scholten, Schouwenaar, Schrijver, Sent, Strik, Swagerman, Sylvester, Terpstra, Vlietstra, De Vries, De Vries-Leggedoor, Backer, Barth, Beckers, Beuving, Van Bijsterveld, De Boer, Van Boxtel, Brinkman, Bröcker, Broekers-Knol, Dupuis, Duthler, Engels, Essers, Ester, Flierman, Franken, Ganzevoort, Fred de Graaf, Thom de Graaf en De Grave.

De voorzitter:

Ik constateer dat dit wetsvoorstel met 51 tegen 21 stemmen is verworpen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf over de motie-Schrijver c.s. (letter F).

De heer **Ester** (ChristenUnie):

Voorzitter. Mijn fractie kijkt terug op een waardig en zorgvuldig debat in dit huis vorige week over het initiatief-wetsvoorstel-Thieme. Wij zien de motie-Schrijver c.s. als een belangrijke, gezamenlijke drijfveer achter het debat en als een samenvatting van de elementaire overwegingen die een rol in de beraadslagingen spelen. Dit mondt uit in het convenant dat wij met elkaar bespraken. Mijn fractie steunt de motie van harte, want deze biedt het juiste evenwicht tussen godsdienstvrijheid en dierenwelzijn en het voorkomt marginalisering van onze joodse en moslimgemeenschap.

Met deze motie worden in de ogen van mijn fractie de motie-Vos en de motie-Vliegenthart overbodig, omdat de daarin verwoorde verzoeken in voldoende mate in de motie-Schrijver zijn opgenomen. Dat is de reden, overigens de enige reden, dat wij tegen beide moties zullen stemmen.

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD):

Voorzitter. Mijn fractie zal voor de motie-Schrijver c.s. stemmen. Wij hebben deze ook meeondertekend. De motie heeft zowel betrekking op de verbetering van het dierenwelzijn tijdens het gehele traject van de rituele slacht als op het ontwikkelen van kwaliteitseisen voor de industriële slacht en het vrijmaken van capaciteit ten behoeve van toezicht en naleving. Daarmee zijn naar de mening

van mijn fractie de moties-Vos en -Vliegenthart overbodig.

In stemming komt de motie-Schrijver c.s. (31571, letter F).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PvdA, de ChristenUnie, de SGP, GroenLinks, D66 en het CDA voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de SP, de PvdD, de OSF en 50PLUS ertegen, zodat zij is aangenomen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf over de motie-Vos c.s. (letter G).

Mevrouw **Faber-van de Klashorst** (PVV):

Voorzitter. Het stellen van aanvullende regels plus het wijzigen van bestaande regels om het dierenwelzijn te bevorderen, krijgt de warme steun van de PVV. Wij zijn ook voor strengere handhaving, want als je niet handhaaft, hoef je ook geen regels te stellen. Wij zullen voor de motie-Vos c.s. stemmen.

In stemming komt de motie-Vos c.s. (31571, letter G).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de PvdD, de OSF, 50PLUS en het CDA voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de ChristenUnie en de SGP ertegen, zodat zij is aangenomen.

Dan kom ik bij de laatste motie in de rij, de motie-Vliegenthart c.s. (letter H). De heer Vliegenthart heeft een korte opmerking over de datering.

De heer **Vliegenthart** (SP):

Voorzitter. In het debat in december heb ik gevraagd of de staatssecretaris ons voor 1 mei 2012 kon berichten over de voortgang en de concrete maatregelen die hij wil nemen. Ik acht de staatssecretaris tot veel in staat, maar het lijkt me niet dat hij dit per 1 mei, dus met terugwerkende kracht, produceert. Ik wil hem iets meer tijd geven. Ik stel voor, het dictum te wijzigen in 1 oktober 2012.

De heer **De Vries** (PvdA):

Wij zijn bezig met stemmen. Dan kun je een motie niet zomaar wijzigen.

De voorzitter:

U kunt in theorie gelijk hebben, maar het is toch raar om een motie in stemming te brengen waar een datum in staat die al verleden tijd is. Daarvoor hoeven we het debat toch niet te heropenen, mijnheer De Vries.

De heer **De Vries** (PvdA):

Natuurlijk is het idioot om over een motie te stemmen met een datum die in het verleden ligt. De wijziging van zo'n motie behoort echter normaal in een debat plaats te vinden. De heer Vliegenthart had dat eerder moeten doen dan nadat door u de stemming van de motie was aangekondigd.

Faber-van de Klashorst

De voorzitter:

Ik kan mij niet herinneren dat ik gezegd heb dat ik de stemming over de motie aan de orde stelde. Ik stelde aan de orde de motie van de heer Vliegenthart en daarna zal ik voorstellen om te stemmen bij zitten en opstaan. Ik wil de Kamer echt voorstellen, dit onderwerp nu af te handelen en de heer Vliegenthart de gelegenheid te geven om zijn datum te actualiseren. Ik neem aan dat dit niet tot onoverkomelijke bezwaren bij de fractie van de Partij van de Arbeid leidt. De opmerkingen van de heer De Vries zijn uiteraard genoteerd.

De heer Marcel de Graaff (PVV):

Mocht de heer De Vries blijven vasthouden aan een debat omtrent deze motie, dan stel ik voor om dat debat ter plekke te houden.

Mevrouw Quik-Schuijt (SP):

Deze minieme wijziging van de motie is in het College van Senioren gemeld en geaccepteerd.

De voorzitter:

1 oktober, it will be.

De motie-Vliegenthart c.s. (letter H) is in die zin gewijzigd dat de datum in het dictum thans luidt "1 oktober 2012".

Zij krijgt letter P (31571).

In stemming komt de gewijzigde motie-Vliegenthart c.s. (31571, letter P).

De voorzitter:

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PvdA, de PVV, GroenLinks, de SP, D66, de PvdD, de OSF en 50PLUS voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de ChristenUnie en de SGP ertegen, zodat zij is aangenomen.

Ik schors de vergadering om afscheid te nemen van mevrouw Thieme en de staatssecretaris.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.